

blue pearl

אדריכלות, שיחזור ושימור: ניצה סמוק

קבלן ראשי: סינבר - עבודות בנייה בע"מ

מפקח בנייה: אלון קסלר, אייל שריג בע"מ

מסגרות ומעקות ברזל: יצירות ברזל

עיצוב וילונות: גלרי דקור

תריסים וחלונות: הלבשת בתים בע"מ

מאת: לירון בן ארצי
צילומים: עומרי אמסלם

גלולים של בית,

גלולים של משפחה,

גלולים של רעיון

שדרש חזון ותעוזה.

מסב לנכד,

דרך מאה שנה,

עד לפינה אחת

נחולה.

no.
29

no.
30

אבל הוא היה וקנה בית בשביל שיהיה "ציונות", מציין הבעלים, פשוט כך. הסב הפקיד את הבית בידי אפוסטרופוס ושב לוורשה. את המבנה לא ראה שוב. הבית נמכר לבסוף בדמי מפתח ועבר גלגולים שונים עם השנים. מדירות לבית מלאכה, ועד שנעמד נטוש ובודד למשך 18 שנים. רק קירות החזית נותרו. אבל כמוכן שהסיפור לא מסתיים כך. סוף מערכה שנייה. בתחילת שנות ה-90 נעמד אביו של הבעלים מול הבית והחליט שכדאי להרוס. "אבא ניסה לקדם את התהליך, אבל זה לא היה קל. ניצה, ראש מחלקת שימור בעירייה בזמנו, לא הסכימה בשום אופן". ניצה סמוק, האדריכלית האחראית על שימור ושחזור המבנה ועוד רבים אחרים בתל אביב, היא דמות מרכזית בסיפור שלנו, ולגבי הבניין הזה ניצה הייתה נחושה. "פשוט לא נתתי להם לפרק", מזכרת בחיוך ניצה של היום בניצה של פעם. אבא ויתר ואמר לבן - "יום אחד אתה תעשה עם הבניין הזה משהו". סוף מערכה שלישית.

מאז ועד היום עברו עשרים שנה, ואני יושבת בבית המופלא הזה, והוא מדבר. הקירות מספרים סיפור, הרצפה לוחשת סודות, ושנים

עד שהוא הגיע משם לכאן, יש עוד הרבה. בשנת 1925 נוספה לבית, שכלל קומה אחת בלבד, קומה נוספת ע"י האדריכל יהודה סטמפלר. עד למשבר שנות העשרים המצב היה סטטי, אבל אז התרוששו הבעלים ומכרו את הבית. סוף מערכה ראשונה.

בשנת 1933 הגיע סבו של הבעלים הנוכחיים מפולין לביקור מולדת בישראל. לא ברור כמה זמן שהה כאן או אם הגיע לבד או בליווי משפחה,

זהו סיפור על בית מהאגדות. יש בו משפחה, אמנות, עיצוב עד לפרטים הקטנים, ובעיקר אנרגיות טובות. אבל בואו ונתחיל מהתחלה, 1921 לדיוק. לפני קרוב למאה שנים, תל אביב של היום הייתה כמעט עירומה, הרבה חול וכוונות. אדריכל שאפתן בשם יצ. טבצ'ניק בנה חמישה בתים בצפון העיר, מה שהפך לדרום העיר במהלך השנים. אחד מהבתים האלה מוצג כאן מולנו, אבל רגע, זה לא היה כל כך פשוט.

אבל לבסוף הוחלט, למה בעצם להפוך את הבית ליעסקי אם אפשר לגור בו? זה צעד נדיר ואמיץ מאוד להישאר עם המצב המקורי של הבניין. אמרתי להם שיעשו את הבית עבורם, ומקסימום אם לא, אז יעבירו אותו למישהו אחר". ולי נראה היה מלכתחילה שהם לא יעבירו אותו כל כך מהר.

אז מה יש בבית הזה? מה כל כך מיוחד בו שנדרש הטיפול הפרטני המדוקדק הזה? אה, מאיפה אתחיל? הדבר הראשון שמושך את העין זה גוון המעטפת, כחול עדין, ייחודי. אותו גוון משתלב בעדינות עם חלונות זכוכית מצוירים, ומאחוריהם מתחבא סיפור כמו שאנחנו אוהבים. חלון אחד בלבד נותר שלם מהבית המקורי, ולכן לקח זמן רב לנסות ולאתר את הפרטים החסרים עד שהתגלה קיצור דרך. להזכירכם, חמישה מבנים כמעט זהים תכנן יצ. טבצ'ניק, זהים גם בפרטי החלונות עם הסממנים היהודיים, וכך נפתרה הסוגיה. החלון מהקומה העליונה פורק, הזכוכית טופלו

הבית. תחילת מערכה רביעית וחצי. שלוש וחצי שנים מאז התקבלה ההחלטה ועד לרגע שאנחנו יושבים כאן בסלון בקומת הכניסה. שנה וחצי עד לקבלת היתר הבניה ועוד שנתיים של ביצוע העבודה עצמה, ובעיקר שלוש וחצי שנים של התלבטויות, חקירות והחלטות לא פשוטות. וניצה מספרת בנוסטלגיה: "בהתחלה היה רעיון להוסיף עוד קומות ולחלק את השטח לשתי דירות בקומה,

של חיים מקופלות בין הקירות, בעדינות, בסדר מופתי. אני שואלת: למה דווקא היום? מה השתנה? "נדרש זמן, תהליך, בשלות", מספר לי הנכד של הקונה המקורי, "זו הייתה הגשמה של חלום וסגירת מעגל". ולא היה לו ספק שאת ניצה הוא רצה כדי שתגשים לו את החלום, והוא פונה אליה ישירות: "הרגשתי שאת חיה את זה, שאת מתכוונת באמת, שאת נלחמת, כי זה חשוב לך". ככה מתחיל הסיפור המחודש של

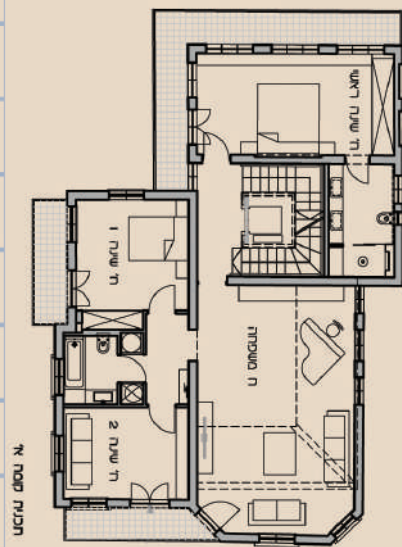

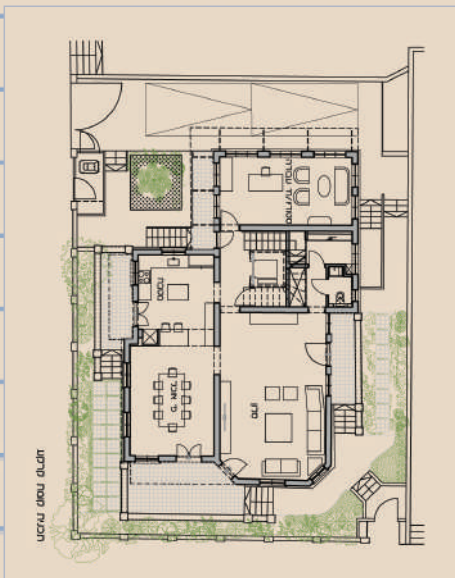
bluepearl

no.
34

בעדינות ונלקחו לחנות זכויות, בה בילו יום שלם רק בכדי להתאים את הגוון הרלוונטי, פרפקציוניזם כבר אמרנו? ברגע שאנחנו נכנסים אל הבית נגלה מולנו חלל הכניסה, ואי אפשר לדמיין מבחוץ שזה מה שמחכה בפנים. "זה כמו נשף ריקודים", אומרת דומיניק מעיין, יועצת הפנג שוואי של הפרויקט, וזה אכן כמו אולם נשפים. התקרות הגבוהות, הרצפות הצבעוניות והריהוט המודרני תופר הכול יחד בקו מפתיע, אבל יותר מכל מושכים את העין הציורים העדינים בגווני פסטל, הגולשים מהתקרות הגבוהות אל קצות

בקומה העליונה נשמרה. זה היה משהו מיוחד מאוד, לא רואים כאלו. גייסנו אנשי מקצוע על מנת שיפרקו את כולה, והריצוף המקורי הועבר לפינת האוכל בשלמותו". במקביל, הוסכם להשאיר את אותו סגנון בסלון, ודוגמא זהה - בגוונים אחרים, כך שיתאימו לרהיטים - נבחרה לקבל את פני הנכנסים. הריצוף שוחזר באמצעות שכלונות. בדיוק כמו שעשו פעם, כך הוא נעשה היום. ואני אומרת - אם כבר שימור,

הקירות. "זה היה הבית הראשון בתל אביב שנתגלו בו ציורי תקרה", ניצה מספרת, "וזה ריגש את כולם". אותו אוצר טופל בזהירות ע"י צוותם של שי פרקש ואלי שלחיאלי, אשר חשפו, שימרו ושיחזרו בטכניקה יחודית את הרוח האמנותית של הבית.

קו השימור הפנימי הבולט של קומת הקרקע מתחזק באמצעות האריחים המעוטרים, חלקם מקוריים, והם מספרים לי בהתרגשות - "הרצפה

no.
36

bluepearl

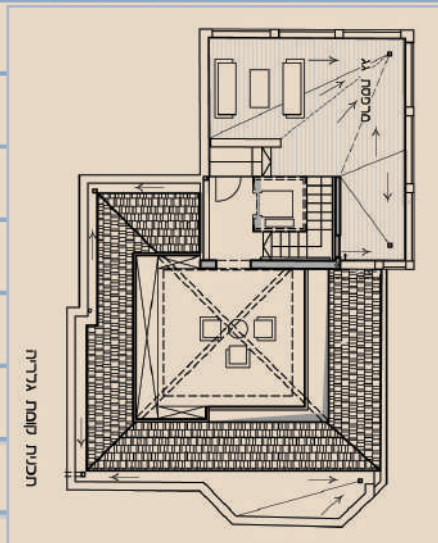
no.
38

אז כדאי ללכת עד הסוף. הרושם החזק מקומת הקרקע משתנה ללא היכר בקומה הראשונה, שם הוחלט לבחור בעיצוב שונה לגמרי בכדי להוסיף השראה שונה לחיים. רצפת העץ נקיה, החלל נוח וחם, מתאים להגדרה המסורתית של בית. גולת הכותרת היא פסנתר הכנף הפינתי, סאונד מושלם שנספג בקירות ומנורת טוויגי שחורה הממוקמת בחן ליד. "יש רהיטים", מספרים לי, "שרק בבית הזה מצאו באמת את המקום שלהם". ואכן, כסאות פרספקס, ששכנו במרתף הבית הקודם, שופצו, שודרגו וקיבלו פינת כבוד בכניסה לבית, ממש ליד התמונה של אינשטיין - "live your life", הוא אומר, וזה מה שנראה שקורה כאן. מהקומה הראשונה - לקומת הגלריה, שמצאה חן בעיניי במיוחד. פינה מנותקת בקצה האגדה, בה נוהג בעל הבית לעשות יוגה לפחות פעמיים

בשבוע. חלל זה, שהוא למעשה חלל גג הרעפים המקורי, היה סגור וללא גישה בעבר. במהלך השיפוץ נבנה גג הרעפים מחדש עם בידוד נכון, פלאי הטכנולוגיה, ותחושה חדשה ומיוחדת נולדה. מנקודה זו, לאחר שעשיתם יוגה, ניתן לגלוש אל הגג השקט, להתרווח באחת מכורסאות העץ ולהירגע, אם במקרה עדיין לא נרגעתם (אבל בבית הזה, כנראה שזה כבר קרה).

כל אותם חללים שזורמים מקומה לקומה קיבלו את הנגיעה האחרונה מדומיניק, אשת הפנג שוואי שמלווה את הזוג מבית לבית. דומיניק הגיעה למקום, הרגישה אותו ואמרה בסיפוק "זה אפילו יותר טוב מקודם", ובכל זאת היו כמה שדרוגים קטנים. "במטבח הייתה אנרגיה לא טובה", דומיניק מפרטת, "היה חשוב להכניס אלמנט מתכתי שיאזן את האנרגיות. הרעיון הראשוני היה מטבח בירוסטה, אבל זה פחות

שהבעלים מספר: "לכל אחד היה אכפת. כל אחד נתן הכי טוב שהוא יכול, וזו האווירה הכללית שעושה טוב. אנשים נקשרו לבית הזה, העבודה הסתיימה ובכל זאת קשה להם לשחרר".

ולסיום, נצא מן הבית, נעבור ליד העץ בן ה-200 שנה, פיטנה תל אביבית שנשתלה במיוחד להתאים לאווירה, נסתובב ונעביר מבט אחרון על הפלא הכחול הזה, רגע לפני שנחזור לשנת 2014. סוף מערכה אחרונה, לפחות לבינתיים.

הסתדר עם הקו הכללי, כך שהוחלט להוסיף צוקל מנירוסטה ולבחור בגוון לבן וצורות מעוגלות שיהוו תחליף מתכתי. ההנחיות של דומיניק הגיעו אל ניצה באופן כללי, כאשר השאיפה הייתה למצוא פתרונות שיתאימו לכל הצדדים ורק יעשירו את היצירות האדריכליות. אז מה היה לנו כאן? סיפור אגדות עם סגירת מעגל משפחתית, ניצה סמוק אחת שלא מוותרת על מה שהיא מאמינה בו, גם אם זה כולל טיפוס על פיגומים, והרבה אהבה, או כמו

Shirley like a baby and today she surveys the house she has created, with a smile. Like a baby in a house, she has created a house that she has created. Shirley says, "I've invested so much thought and energy in the planning and the building of this house, and today I'm looking at it and I'm saying, 'I've created a house that I like a baby in a house.'"

All those paces flowing from floor to floor got their finishing touch from Dominique, the Feng Shui lady who escorts the couple from house to house. Dominique arrived at the house, sensed it and said with satisfaction "this is even better than before" but nevertheless, some minor upgrades took place. "The kitchen had bad energies" Dominique specified "it was important to bring in a metallic element to balance energies". The initial idea was a stainless steel kitchen, but it didn't match the general design line so we decided to add a stainless steel tokzok and to go with off-white colors and rounded shapes as a metallic replacement." Dominique gave general instructions, and Nitza's idea was to find solutions that will take all aspects into account and will enrich the architectural creativity.

So what do we have here? A legendary story with family closure; one Nitza Szmuk that never gives up on things she believes in, even if it includes climbing scaffolding; and lots of love as the owner says "everyone cared, everyone gave their best effort. This is the general atmosphere that makes it good and pleasant for all. People feel attached to the house, the work is done but it is hard to let go".

To wrap it up, we will exit the house, walk by a 200 year-old tree, a Tel Aviv Pitney that was especially planted to fit the atmosphere; we walk around for a last look at this blue wonder, a minute before going straight back to 2014. End of Last Act, at least so far...

Shake It
By: Osnat Gazit
Photographer: Carli Davidson
www.carlidavidsonphotography.com

Unconditional love, wagging into our heart, wet nose, soft fur, a honest and rare will to please us one way or another – to sit, to get up, to come, to bring – just for us to be satisfied.
A charm

We were blessed by having the best friends we could ask for, created with us here on the planet. They are lovely creatures, kind, with pleasant fur, and their look toward us is so sweet – showing only love and willingness to fulfill our wishes, and sometimes even our caprices.

Keen for everything, satisfied with a little. Knowing their owners' souls, giving them their natural, accurate warmth, free from sophistication and embellishment - just there. And if we will not settle for this, greedy creatures as we are, the embellishment will be added – handing us their paws, sitting or rolling on the ground to our command, bringing back a lost object – just asking for some affection or a word, some petting, from our busy and miserly hearts. The caprice of the American animal photographer Carli Davidson was for them to shake. Her amusing photo series 'SHAKE', perpetuates a lovely team of our friends on four. They fly their furry wrinkled faces everywhere, with well directed wild shakes. Indeed directed, but opposed to other well directed human commands of self control, here we discuss an ancient doggy habit that takes place by itself when the time is right. I myself can bear witness to that: every time I walk to the beach with my dog - Motek, throwing tennis balls into the water for her to bring back from the waves, my Canaanite-Golden retriever insists on shaking the salty water from her golden fur as much as she can, even when she knows that in the next second she will be wet again, and again and again.... I don't interfere with the cute ceremony, endowed by her ancestors. I just smile and enjoy it. Davidson decided to bring more and more spectators to this sweet moment for a smile. It started with

personal domestic moments – the way her Norbert – a Bullmastiff, shakes, tending to drool a lot, and accordingly to shake and tremble, with impressive circular motions, his giant mountainous face all over the room. He was the one inspiring her to take this astonishing photo series (later leading to a book). "I don't remember exactly when the moment really hit me" Davidson says, "but most likely it was one of the many

father gave up and told his son "one day you will make something of this building". End of Act III.

Twenty years have passed since then. I sit in this wondrous house and it talks. The walls tell a story, the floor whispers secrets and many years of life are folded in a gentle and orderly manner within its structure. I ask why now? What has changed? "It takes time, process, and maturity" the grandson of the original buyer tells me "it was a fulfillment of a dream and a sense of closure". He had no doubt that Nitza was the one to realize it. He turns directly to her: "I felt it was in your blood, that you truly meant it, that you fight for it because it is important to you". This is how the renewed story of the house begins. Beginning of Act IV and a half.

Three and a half years since the initial decision, until the moment we sit here in the living room on the entrance floor. A year and a half to the building permit and some two more years for the work itself to end, but mainly three and a half years of indecision, enquiries, hard decisions. Nitza tells nostalgically: "at the beginning we wanted to add more levels and to divide the house into two flats on each floor, but at the end we decided not to turn it into a 'business' but a place to live in. It was a courageous and rare step, to stick with the original state of the building. I told them to do up the house for themselves, and if at the end it is not to be, they can pass it on to someone else". Anyway, to begin with, I thought they will not rush to give it away so quickly.

So, what is there in the house? What is so special about it? Well... where to begin? The first thing that attracts the eye is the color of the outer surrounds of the house, a unique light blue. The same color nicely combines with the painted glass windows and behind them a story is hidden – as we like. Only one complete window remained from the original house, so it took a long time to try to track down the missing details until a shortcut emerged. A reminder, five almost identical houses Y.Z. Tabechnik designed, identical also in the window details with the Jewish characteristics, so the issue was resolved. The window from the upper floor was dismantled; the glass was gently handled and was taken to a glass workshop to spend the day trying to match the relevant coloring. Did we mention

perfectionism?

As soon as we enter the house we discover the entrance space, one cannot tell from the outside that this is what waits on the inside. "It's like a ballroom dance" says Dominique Ma'ayan, the Feng Shui advisor of the project. Indeed it looks like a ballroom. The tall ceilings, the colorful floors and the modern furniture seal everything together in a surprising design line, but most of all what attracts the eye are the delicate pastel color paintings that flow from the high ceilings to the edges of the walls. "It's the first house in Tel Aviv where ceiling paintings were discovered" Nitza tells "and everyone was very excited by it". This treasure was handled carefully by the team of Shay Frakash and Eli Sha'altiel that exposed, restored and reconstructed the artistic spirit of the house with special techniques. The prominent inner restoration line of the ground floor is strengthened by the decorated tiles, some originals, and they tell me enthusiastically "the floor on the upper story was found completely preserved, it was very special, those cannot be found. We recruited professionals to dismantle it and the original tiling as a whole was in place in the dining area." In addition, it was agreed to use the same style in the living room and identical design in different colors, to match the furniture, was chosen to welcome the people entering the house. The tiling was reconstructed by templates. As it was made back

then, it is made today, and I say – If you want to preserve it you should go all the way... The strong impression from the ground floor changes dramatically on the first floor. There, a different style was chosen as a design line, as if to add some new inspiration to life. The wooden floor is clean; the space is warm and comfortable, fitted to the traditional definition of 'a home'. The highlight is the grand piano, a perfect sound that is absorbed in the walls and a black twiggy lamp nicely placed nearby. "There is furniture" they tell me "that only here can find its true place". Indeed, Perspex chairs were found in the old house and were renovated, upgraded and are placed honorably at the entrance, near Einstein's picture "Live your life" he says, it looks as if this is really what is actually happening.

From the first floor to the gallery floor that I especially like, a detached corner at the edge of this legend, where the owner does yoga at least twice a week. This space is actually the space of the original tiled roof that was previously sealed. During the renovations the roof was reconstructed with the right insulation, wonders of technology, and a new and special feeling was born. From this point, after yoga, one can slide to the tranquil roof, to relax in one of the wooden arm chairs and to calm oneself, that is if you haven't relaxed by now...but here it's probably already your feeling by now....

Blue Pearl
By: Liron Ben Arzi
Architect: Nitza Szmuk
Photographer: Omri Amsalem

Transfigurations of a house, of a family, of an idea that demanded vision and courage. From grandfather to grandson over a hundred years ... as far as one blue pearl...

This is a story of a legendary house; it has a family, art, design to the finest detail and mainly good energies, but let's start from the

beginning – 1921, to be exact. A hundred years ago contemporary Tel Aviv was almost naked, lots of sand and good intentions. An ambitious architect – Y.T. Tabachnik built five houses in the north of the city, what will become the south of the city in years to come. One of the houses we see here, but it wasn't that simple to get from there to here, there is much more to tell. In 1925, the house that was one story high had an additional level added by the architect Yehuda Stempler, and until the crisis of the 20th Century, it was static, but then

the owner became impoverished and sold the house. End of Act I.

In 1933, the grandfather of the current owner came from Poland to visit Israel. It is not clear how long he stayed and if he came alone or with a family, but he was here and bought a house for it 'to be'. "Out of Zionism" the owner noted, just like that. The grandfather put the house into the hands of a trustee and went back to Warsaw. He will never see it again. Ultimately the house was sold with key money and went through several transfigurations over the years, from flats to workshop, until it was left lonely and abandoned for 18 years, only the front walls remaining. But of course the story doesn't end this way. End of Act II.

At the beginning of the 1990s the father of the owners stood in front of the house and decided it should be demolished. "Dad tried to advance the process but it wasn't easy. Nitza, head of preservation in Tel Aviv at the time, was strongly against it." Nitza Szmuk, the architect in charge of preservation and restoration of the building and many others in Tel Aviv, is a leading figure in our story and the story of the building. She was determined "simply I didn't let them demolish", Nitza remembers with a smile. The

carved right of a mountain. The feeling of the mountain and the living stone receive further visual expression through the organization of the bodies at the façade of the house. At this point, it is difficult

carved right of a mountain. The feeling of the mountain and the living stone receive further visual expression through the organization of the bodies at the façade of the house. At this point, it is difficult